

Právo na vodu.

Často hovoríme: „Voda znamená život“. Voda v prírode je kvantitatívne nevyčerpatel'ná, jej obsah je trvalý a nezničiteľ'ný, ale kvalita je poškoditeľ'ná. Bez vody niet života. Tento fakt si bohužiaľ veľa ľudí na svete neuvedomuje. Ľudia zbytočne plytvajú vodou a znečisťujú kvalitu vodných zdrojov. Ľudstvo doposiaľ napriek rozmachu vedy a techniky nedokázalo nájsť látku, ktorá by ju primerane nahradila.

Svetový deň vody si pripomíname 22. marca. Tekutina, ktorá tvorí okolo 70% nášho tela, a ktorú pokladáme za životodarnú, však v mnohých oblastiach sveta vôbec nemusí znamenať život. Každý jeden človek na Zemi má rovnaké právo na vodu. Túto myšlienku však vyvracia život ľudí v krajinách, v ktorých by si ne jeden z nás nevedel predstaviť prežiť ani jeden deň. Pitnú vodu vnímame ako samozrejmosť. Keď na Slovensku môžeme piť zdravotne neškodnú pitnú vodu aj z vodovodného kohútika. Pitná voda je dostupná v každej škole, v každej domácnosti, v každom nákupnom centre. Každé slovenské dieťa má k nej neobmedzený prístup. Čistá voda sa však nenápadne stáva jednou z najvzácnejších surovín. Aj napriek kľúčovému významu vody pre náš život, pokračujeme v nezmyselnom plytvaní a znečisťovaní, ktoré ohrozuje celosvetové zásoby pitnej vody. Veľa z nás využíva pitnú vodu na splachovanie toaliet, polievanie úrody, trávnikov a tiež na napúšťanie bazénov. Čistej vody by bol teda dostatok pre ľudí i prírodu, ak by ju ľudia neznečisťovali škodlivými látkami a neplytvali ňou. V súčasnosti vinou chybných ľudských činností klesajú zásoby pitnej vody v dôsledku znečisťovania sladkovodných tokov a podzemných vôd. Plytvanie pitnou vodou ohrozuje jej zásoby pre budúcnosť. Najväčšiu spotrebu vody má priemysel a je aj jej hlavným znečisťovateľom. Vo významnej a rastúcej miere však spotrebúvajú a znečisťujú vody aj domácnosti ako napr. používaním čistiacich a pracích prostriedkov alebo domácej chémie.

Enormne veľké množstvo ľudí na svete nemá prístup k zdravotne neškodnej pitnej vode. V krajinách Blízkeho východu, severnej Afriky, západnej a južnej Indie, západnej časti Južnej Ameriky, ako aj v oblastiach Pakistanu a Mexika trpia najväčším nedostatkom pitnej vody. Napríklad v krajine Južnej Afriky, Zimbabwe, môže neuvážené vypitie pohára vody priniesť aj smrť. Často počuť otázky ako: „Prečo by mali Európania pomáhať deťom v Afrike?“ Je pravdou, že chudobné oblasti sú aj na Slovensku a v ďalších krajinách Európy. To však neznamená, že nie je potrebné rozšíriť poskytovanie pomoci aj krajinám s najnižšou

kvalitou života. Každé slovenské dieťa má prakticky kdekoľvek a kedykoľvek prístup k pitnej vode a po použití toaliet má možnosť umyť si ruky. V mnohých domácnostiach a školách rozvojových krajín však chýbajú vodovodné prípojky, studne, toalety alebo latríny. A tak sú deti namiesto chodenia na toaletu nútené vykonávať svoju potrebu kdekoľvek v prírode a piť vodu z riek a jazier, ktorá sa stáva kvôli nedostatočnej hygiene biologicky kontaminovaná. Keďže tu však inú vodu nemajú, používajú ju na varenie a pitie. Každý deň je tak zdravie detí týmito základnými činnosťami vážne ohrozené. Väčšina vodných zdrojov sa vyskytuje na povrchu v podobe riek a jazier a majú k nim prístup tak ľudia ako aj zvieratá. Nie každý obyvateľ vidieka tu má prístup k bezpečnej pitnej vode. Viac ako 4 tisíc detí zomiera kvôli nedostatku pitnej vody. Priemerne musia prejsť šesť kilometrov, aby sa dostali k jej zdrojom. Dobrovoľníci z celého sveta sa snažia zmeniť túto realitu výstavbou čerpadiel, pravidelným čistením vody a tiež vzdelávaním o základoch hygieny. Znečistená voda spôsobuje silné hnačkové ochorenia, ktoré telá detí odvodnia a vysilia a nezriedka majú za následok smrť. V Zimbabwe umiera na hnačkové ochorenia až 12% živonarodených detí. Najviac sú ohrozené deti, ktoré majú menej ako 5 rokov.

Sladká voda je základným zdrojom, potrebným pre poľnohospodárstvo, na fungovanie priemyslu, poskytovanie energie a zabezpečenie zdravia a hygieny. Avšak vodné zdroje sú veľmi nerovnomerne rozdelené. Niektoré časti zemegule majú veľké množstvo sladkovodných zdrojov. Nedostatok vody preto môže viesť buď ku konfliktom nižšej intenzity alebo dokonca hrozbe veľkej vojny. Napätie medzi krajinami súvisiace s vodou často pramení z dôvodov ako napríklad veľký počet obyvateľov, či nízky príjem na jedného obyvateľa. Vedie to k zhoršeniu životných podmienok v pásmach s nedostatkom vody. Taktiež to spôsobuje ekologické problémy, napríklad vyčerpanie vodných zásob, odlesňovanie a rozširovanie púští. Jedným z dôsledkov je chudoba, podvýživa a príležitostné hladomory. Tieto aspekty môžu vyvolať vlny migrácie, buď v rámci krajiny alebo do susedných štátov. Uvedomme si, že nielen nedostatkom vody môže spôsobiť konflikt, ale aj samotný konflikt môže spôsobiť nedostatok vody. Viceprezident Svetovej banky Ismail Serageldin povedal: „*Počas mnohých vojen v tomto storočí išlo o ropu, ale vo vojnách v budúcom storočí pôjde o vodu*“.

ZDROJE:

1. <http://www.zsrozkn.edu.sk/index.php?p=zimb>
2. <http://www.unicef.sk/kto-sme/pomoc-vo-svete/uganda>
3. <http://www.sme.sk/c/2127911/nedostatok-vody-postihuje-40-percent-sveta.html>